

*Існують видатні соціально-культурні трансформації, які зумовлюють всі складові життєдіяльності людини, визначають обличчя епохи та зберігають потужний вплив — інколи продуктивний, інколи руйнівний — упродовж століть і навіть тисячоліть людської історії. Європейське Просвітництво модерної доби, безумовно, належить до числа таких епохальних явищ.*

*Звернення до спадщини Просвітництва сьогодні — це, поряд з іншим, розв'язання також серйозної методологічної задачі: яким чином відстежити та розпізнати ефекти Просвітництва в сучасній дійсності? Як відокремити їх від інших культурних впливів та інспірацій? Це тим важче зробити з огляду на те, що чимало ключових концептів Просвітництва набули формату загальноприйнятих очевидностей (починаючи вже з того, що сама ідея сучасності, модерну, по суті, породжена Просвітництвом). Паралельно з цим в інтелектуальному обігу перебуває усталений, якщо не сказати розхожий, культурно-історичний образ Просвітництва. Це певний стереотип сприйняття та розуміння, який у деяких вимірах має небагато спільного з оригіналом. Але здебільшого саме він, а не правдивий — і доволі неоднозначний, багатогранний, суперечливий — зміст Просвітництва використовується не лише інтелектуальним мейнстрімом, а й фаховими філософами. Щодо видатних культурних та інтелектуальних феноменів постійно має відбуватися робота з відновлення їхнього автентичного сенсу. Це одна з вагомих справ філософського та загалом гуманітарного дискурсу в культурному полі сучасності.*

*Важливо, що цю роботу на сторінках даного числа «Філософської думки» українські філософи проводять у партнерстві зі своїми французькими колегами. Франції, як відомо, належить особлива роль в конституюванні та здійсненні модерного Просвітництва. Не буде перебільшенням сказати, що Франція породила найяскравіші його зразки. І не випадково, що саме у Франції відбулася Велика революція, яка докорінно змінила обличчя усїєї Європи і стала, мабуть, найвагомимим соціальним наслідком Просвітництва (йдеться передусім про знищення станового суспільства).*

*На організованих в Інституті філософії НАН України круглих столах по кожному сюжету були представлені як українські, так і французькі доповідачі. Це давало змогу подивитися на Просвітництво очима різних інтелектуальних традицій і водночас здійснити своєрідне вивіряння української дослідницької оптики здобутками сучасних французьких науковців. Серед останніх особливу увагу приділено праці одного з французьких учасників цього форуму; це книжка «Політес Просвітництва» Філіпа Рено, український переклад якої, виконаний іншим учасником круглого столу, Валентином Омелянчиком, нещодавно побачив світ).*

*Залишається додати, що поле обговорень та кількість учасників виявилися настільки широкими, що автономна частина цих обговорень — «Європейська ідентичність» — становитиме тематичний блок наступного числа «Філософської думки». Отож, плідний франко-український філософський діалог визначатиме обличчя і четвертого, і п'ятого числа «Філософської думки».*